Nytt om gammelt

Oktober 2022 - Nr. 3 /22 FÅBERG OG LILLEHAMMER HISTORIELAG

Årboklansering

Årbok 41 presenteres på Kirkesenteret ved Lillehammer kirke.
Søndag 6. november kl 17.00.

Også i år er det et spennende og variert innhold og vi byr på smakebiter fra boka. Blant annet vil flere medlemmer av Brøggers guttekor være til stede.

Gratis inngang, vi serverer kaffe og kake.



Brøggers Guttekor i 1970-åra (brukt på omslaget).



Fra venstre: Magne Sæther og Birger Børresen.



Lågåsildfiske oktober 1905. Fiskerne på bildet er fra venstre: Anton Volden, Jacob Iversen, Sigurd Pingen, Johannes Nordgaardsmoen, Syver Solbakken og Hans Volden.

Medlemsturen til Hamar og Atlungstad

Lørdag 28. mai hadde 52 reiselystne deltagere en fin tur til Hamar og regionen rundt.

Vi besøkte Domkirkeodden på Hamar, og fikk en fin opplevelse sammen med en dyktig guide, Mari Sjølie. Vi startet i «Glassbygget», vernebygget rundt middelalderruinene. Det er tegnet av Lillehammer-arkitekten Kjell Lund i arkitektfirmaet Lund og Slaatto. Bygget er kalt «Fornuftens poesi».

Det var en fantastisk akustikk inne i katedralen, og deltagerne fikk en overraskelse – Mari som syngende guide! Flott opplevelse. Hun orienterte (ikke syngende) om historien rundt katedralen og bispesetet på Hamar. Vi gikk gjennom borggården og inn i Storhamarlåven og det moderne museumsbygget, som er Sverre Fehns pionerverk. Vi så også en modell som viste Bispeborgen hvordan den så ut rundt 1450.

Etter omvisningen møtte vi Per-Øivind Sandberg, tidligere statsarkivar, og han ble med oss på bussen videre. Han orienterte om Hamars historie etter middelalderen, krydret med historier. Så fulgte en liten rundtur på Hamar vest, før vi entret Victoriahaven for lunsj og kaffe.

Bussjåfør Jan Ole var et behagelig reiseføLge, og manøvrerte den store bussen upåklagelig i lørdagstrafikken. På turen utover mot Atlungstad orienterte han og Sandberg om Ottestad, Sandvika og Stange – gårder og bebyggelse.

På Atlungstad ble vi delt i to grupper, guidene Torgeir Hagen og Fritjof Platou tok oss rundt i Norges eldste brenneri i drift, etablert i 1885. Interessant og spennende omvisning. Vi avsluttet med kaffe og eplekake på Atlungstad – for deretter å få en flott rundtur på Stangelandet. Per-Øivind Sandberg kan visst alt om storgårdene på Hedmarken!

Grethe Borgen orienterte underveis på bussen om historielagets ulike arbeidsoppgaver.



Foto: Aud Hulberg



Foto: Aud Hulberg

Medlemstur til Dompenhytta søndag 21. august 2022

Turen ble gjennomført i pent sensommervær. Vi var 19 personer som startet fra parkeringen ved Sjøsetervegen ned til brua over Øvstdalsfossen. Mikael Finsveen var kjentmann langs vegen. Over brua ledet han oss en liten avstikker til høyre til et flott utsiktspunkt over så vel fossen som Øvstdalsfossfløe nedenfor fossen. Vi fikk informasjon om fisket i Mesnaelva før og nå, om hyttene i området og folket som brukte dem. Vi fortsatte mot Dompenhytta på T-merket sti på vestsida av Mesnaelva.


Foto: Aud Hulberg

Julemarked på Maihaugen 26. og 27. november

Du finner oss i stasjonsbygningen i byavdelinga der vi har med oss et rikt utvalg av våre bøker. Er du medlem får du kjøpt den nye årboka til medlemspris. Tenk julegavehandel!


Foto: Aud Hulberg

Fra medlemsturen til Dompenhytta 21. august. Taket er påbegynt.

Stien går gjennom ei lita hyttegrend. Der ble vi invitert inn på tunet hos Alice Odland. Hun fortalte om hytta som familien overtok på 1950-tallet. Mor og barna tilbrakte somrene på hytta ved Mesnaelva med bading, robåt og fisking. Hytta er med årene blitt oppgradert, og ligger fint ved elvebredden.

Vi gikk videre til Dompenhytta ved Maurfossen. Der benket vi oss ved langbordet ute. Tilsynsmann Norodd Bakkeberg hadde gått litt i forveg, åpnet hytta og lagt ut noen av gjenstandene som er dokumentert. Etter en kaffekopp og litt mat orienterte Norodd om hytta og restaurerings- og dokumentasjonsarbeidet som er gjort. Dompenhytta er bygd omkring 1840 som en av de første hyttene ved elva, og er den eldste som fortsatt står. Første kjente eier var Mathias Hansen 'Dompen'. Siste eier var Stein Erik Norman som overlot hytta til Historielaget i 2009. I 2009-2010 ble det gjort et omfattende dugnadsarbeid på hytta under ledelse av Roar Torgersen. Norodd har lagt en plan for sikring og vedlikehold, og i løpet av forsommeren 2022 er det lagt nytt tak.


Foto: Aud Hulberg

Fra turen til Dompenhytta. Alice Odland forteller ved hytta si.

Nytt tak på Dompenhytta

Historielagets gamle fiskebu ved Maurfossen i Mesnaelva har i løpet av sommeren fått nytt tak. Dette var helt nødvendig for at hytta med inventar og diverse redskaper kunne bevares. For at arbeidet skulle bli utført på en ordentlig og kulturhistorisk korrekt måte, ble tømrerlinja ved Lillehammer Videregående skole, avdeling Nord, med lærer Jens Marin Holme i spissen, engasjert til jobben.

Forberedelsene ble påbegynt allerede på våren -21, da skoleklassa var ute i tømmerskogen i Sjøsetermarka for å finne tømmer som hadde den riktige kvaliteten til å lage holdbare takbord av. Tømmeret ble fraktet til Storhagen sag, og de beste materialene ble plukket ut for å benyttes til tak på Dompenhytta. De ble lagt til tørking sommeren og vinteren over, kappet ferdig og høvlet, og klargjort for å fraktes til hytta på forsommeren 22. På slutten av skoleåret tok Jens Martin med seg hele klassa for å utføre jobben. Alt av utstyr og materialer måtte bæres fra Sjøsetervegen før snekkerarbeidet kunne starte.

Etter at det gamle taket ble fjernet fikk de seg en liten overraskelse da det viste seg at en stor koloni med stokkmaur hadde tilhold under taket, og det var gjort skader på treverket. Det ble derfor nødvendig å skifte noe mer enn det som var planlagt. Maur kverk ble anskaffet og hele hytta ble rensket for maur. Så ble det lagt nytt både undertak og yttertak, god lufting ble sikret og nye vindskier ble montert.

Historielaget vil rette en stor takk til Jens Martin og elevene ved tømrerlinja for den solide og profesjonelle jobben de har utført.


Foto: Mikael Finsveen

Tømrerlinja som gjorde jobben på Dompenhytta.


Foto: Tove Bakken

NYTT OM GAMMELT
utgis av Fåberg og Lillehammer historielag, Postboks 331, 2602 Lillehammer.
BANKKONTO: 2000.24.19115
VIPPS-NR. 5 13 16
post@faberghistorielag.no
www.faberghistorielag.no
Formgitt av Vegard Gundersen

Nytt lokale for lagets møtevirksomhet

Historielaget vi fra høsten få tilgang til Lesesalen innafor Leseriet på Lillehammer bibliotek, inngang Wieses gate.

Dette er en ordning der vi leier dette rommet hver torsdag ettermiddag. (Biblioteket er fleksibelt, så det kan også være mulig på dagtid etter avtale.) Her kan vi ha våre styremøter, møter i de ulike arbeidsgruppene, som f.eks. fotogruppa, årbok-redaksjonen eller andre arbeidsgrupper. Rommet er nyoppusset og har skjerm for vising av digitalt materiale. Ta kontakt med historielagsleder Grethe Borgen, tlf. 99535880, om du vil reservere rommet til møteaktivitet for din gruppe.

På sikt ønsker vi å få til dette som et treffsted, der folk kan stikke innom for en prat. Vi vil også ha mulighet for å ha et lite lager og selge bøker til våre medlemmer her.

Førjulssalget av nyeste årbok vil i tillegg skje fra et bord inne i biblioteket.



Foto: Vegard Gundersen

Per Richard Bærøe forteller om Polti-Larsen og Pipe-Larsen - nå som lydopptak

Vi har fått Per Richard Bærøe til selv å lese inn sin fortelling om disse to markante lillehamringene. Du finner den som lyd-fil på våre hjemmesider. Gå inn på hjemmesida www.faberghistorielag.no. Klikk deg inn på ordet LYDOPPTAK oppe til venstre og du kan høre hele historien.



Foto: Tove Bakken

Lokalhistoriske seminarer på Lillehammer bibliotek og litteraturhus i høst

- 5/10: Trond Feiring: «Skolerevolusjonen i Fåberg: Fra omgangsskole til fastskole og fra fattigskole til folkeskole»
- 19/10: Tore Pryser: «Nytt om Lillehammer-kuppet og drapet på lillehamringen Kai Holst i 1945»
- 9/11: Marit Hosar: «Skeiv historie - eller bare gode venner?» I år markeres Skeivt kulturår. Hva finnes i lokale arkivene om skeiv historie?
- 23/11: Brynjulf Handgaard: «Gutteliv på 60-tallet»

Julegavesalg for medlemmene
Du har mulighet til å sikre deg årets årbok til medlemspris på Lillehammer bibliotek.
Vi setter opp en salgsbod ved inngangen.
1. 2. og 3. desember kl 13-15 & 8, 9. og 10. desember kl. 13-15

Gamle lokalaviser på mikrofilm

Gds store arkiv med gamle aviser er nå tilgjengelig for alle på mikrofilm. Disse befinner seg i magasinet på Lillehammer bibliotek, der det også er et mikrofilmleseapparat. De ansatte kan hjelpe deg med å få studert dette. I tillegg har biblioteket også innbundne papirutgaver av en del eldre årganger.

Aviser tilbake til seint 1800-tallet (ikke komplett) gir mye artig lokalhistorisk stoff du kan fordype deg i. Mye av dette er også tilgjengelig via Nasjonalbiblioteket, men noen foretrekker å «snurre film».

En stor takk til Per Richard Bærøe som har vært en pådriver for å få gjort dette materialet tilgjengelig for flere.